

Дві лопати

Василь Сухомлинський

Господар купив дві нові сталеві лопати. До одної приробив лопатище й вона стала трудівницею. Нею копали город, сікли буряки на корм худобі, весною викопували ямки на дерева, зимою зчищали кригу зі сходинок.

А друга лопата стояла собі без діла в комірчині.

Минув рік, два, минуло п'ять, десять, тридцять літ. Перша лопата трудилась, а друга ледарювала.

Минуло п'ятдесят років. Господар став старий. Глянув він якось на лопату-трудівницю й каже:

— Он як, та ти вже старенька стала, стерлась, уся в дірочках... Пора на відпочинок.

Зняв господар лопату-трудівницю з держака й поклав у комірчину під лавку. Ось тут і зустрілися дві лопати — трудівниця й нероба. Ледащиця пізнала свою сестру й каже:

— Он як, ти вже непотрібна господареві. Яка ж ти стала ветха та худа...

— І тобі не соромно так говорити!.. — обурилася лопата-трудівниця. — Глянь на себе — ти ж проіржавіла наскрізь! Я стерлась від роботи, а ти заіржавіла від неробства.

— А що таке робота? — здивовано питає лопата-ледащиця.

Лопата-трудівниця стала розповідати їй про траншеї, викопані під фундамент великого будинку, про глибоку криницю, про греблю... Та лопата-ледащиця нічого не могла зрозуміти.

Вона запитала:

— Чого я цього нічого не розумію? Ми ж розмовляли з тобою одною, лопатною мовою.

— Ти цього не збагнеш, бо ти не була ніколи в людських руках.